

Praksisfaglighed i skolen

Praksisfaglighed i fremmedsprog - en fagcase

Praksisfaglighed og praksisnær undervisning

Praksisfaglighed og praksisnær undervisning er begreber, der i stigende grad påvirker dagsordenen for grundskolerne i Danmark. Det drejer sig om praksisfaglighed og praksisnær undervisning i alle fag og for alle årgange. Målet er, at elever i grundskolen skal blive så dygtige, som de kan.

Konkret bygges der videre på tiltag i folkeskolereformen med varierede og differentierede læringsformer samt praktiske og anvendelsesorienterede undervisningsformer, som udfordrer alle elever. Styrket fokus på praksisfaglighed i skolen generelt - og specifikt i fagene - indgår altså med fornyet kraft i den brede dannelsesopgave, som grundskolen har. Det gælder også, når grundskolen skal ruste eleverne til at træffe deres rigtige valg af ungdomsuddannelse. Det er der flere indsatser, som har stillet skarpt på.

Udviklingsprojektet "Praksisfaglighed i skolen"

"Praksisfaglighed i skolen" er et projekt, som blev gennemført i 2019 med forankring i Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK). I projektet samarbejdede 50 grund- og erhvervsskoler om at udvikle og afprøve måder at arbejde i grundskolens udskoling med praksisfaglighed i fagene og tværfagligt.

Udviklingsprojektet er en del af en politisk aftale fra 2018 om styrket praksisfaglighed i grundskolen. Aftalen bygger også på politisk enighed om, at styrkelse af praksisfagligheden i grundskolen kan føre til øget søgning til erhvervsuddannelserne. Ved at lade det praksisfaglige fylde mere i grundskolen vil det gøre flere elever bevidste om, at erhvervsuddannelse er en mulighed for alle.

Fra skoleerfaringer til ny inspiration og værktøjer

Denne fagcase er en del af et samlet inspirationsmateriale, der er udviklet på baggrund af grund- og erhvervsskolernes samarbejde i "Praksisfaglighed i skolen". Omdrejningspunktet i projektet har været at bringe forskningsbaseret viden i spil i skolernes praksis og på den baggrund udarbejde inspirationsmateriale til alle skoler, der arbejder med praksisfaglighed i fagene og praksisnær undervisning. På den måde har forskningsbaseret viden og praksiserfaringer givet en dybere forståelse af begrebet praksisfaglighed. Samtidig er der udviklet konkrete værktøjer på baggrund af processen. Fx en "praksisfaglig refleksionsmodel" og en eksemplarisk "fremgangsmåde".

Praksisfaglighed i fremmedsprog

Praksisfaglighed i og på tværs af fagene er elevernes kompetence til at koble "Teori og fag" med "Krop og erfaring" i udførelsen af "Handlinger og produkter" så tæt på en praksis som muligt. Praksisfaglig undervisning indøver elevernes koblingskompetence og kan med fordel ske i samarbejde mellem grundskoler og erhvervsskoler.

I denne fagcase får du inspiration til at arbejde med elevernes "Praksisfaglighed i fremmedsprog". Først bliver du introduceret til en **overordnet fremgangsmåde**, som er udledt af samarbejds erfaringer mellem grundskoler og erhvervsskoler om praksisfaglighed i fagene. Efterfølgende kobles fremgangsmåden til erfaringer fra gennemførelsen af et undervisningsforløb i et samarbejde mellem 10. Aabenraa og IBC (International Business College) samt transport- og logistikvirksomheder i Padborg, der har været en del af udviklingsprojektet "Praksisfaglighed i skolen". Derefter kan du læse om **tegn på praksisfaglighed hos eleverne** i samarbejdet.

Du finder også en **praksisfaglig refleksionsmodel**, som er udledt af samarbejds erfaringer mellem alle grundskolerne og erhvervsskolerne i "Praksisfaglighed i skolen" samt en litteraturkortlægning.

Modellen kan du anvende, når du skal arbejde med praksisfaglighed i fagene og tværfagligt. Til sidst introduceres du til **det samlede inspirationsmateriale**.

Overordnet fremgangsmåde

Når du skal arbejde med praksisfaglighed i fagene i et samarbejde mellem en grundskole og en erhvervsskole, er der i "praksisfaglighed i skolen" udledt en overordnet fremgangsmåde, du kan anvende:

Udvælg og inddrag relevante lærere og medarbejdere fra erhvervsskolen og grundskolen tidligt i forløbet.

Bliv enige om forløbets **formål** – hvad skal grundskoleeleverne have ud af undervisningen?

Kort om fagcasen

10. Aabenraa og IBC har samarbejdet om valgfaget "Tysk på arbejde", hvor elever kommer i praktik. Eleverne blev forberedt på grundskolen og på erhvervsskolen, og de blev matchet til virksomhederne. Eleverne har arbejdet med portfolioer og lavet en præsentation, hvor virksomhederne var med.

Udvikling og afprøvning i samarbejde mellem 50 grund- og erhvervsskoler

I "Praksisfaglighed i skolen" samarbejdede 50 grund- og erhvervsskoler om at udvikle og afprøve måder at arbejde med praksisfaglighed i fagene og tværfagligt. Konsulentvirksomheden Pluss og Aalborg Universitet har sammen med STUK's læringskonsulenter på grundskoleområdet og erhvervsskoleområdet faciliteret skolernes udvikling og afprøvning. På den baggrund er der udviklet et samlet inspirationsmateriale, som denne fagcase er en del af. Det samlede inspirationsmateriale findes på Danmarks Læringsportal EMU.dk. Du finder en introduktion til inspirationsmaterialet i slutningen af denne fagcase.

Formulér de **faglige mål** og afklar, hvilke **tegn på praksisfaglighed** I gerne vil opnå. Beslut hvordan I vil følge op.

Udvælg **aktiviteter**, der kan understøtte de faglige mål og ønskede tegn på praksisfaglighed.

Planlæg aktiviteter og sørg for tydelig **rollefordeling** mellem grundskole- og erhvervsskolelærere.

Gennemfør aktiviteterne med eleverne på grundskolen og erhvervsskolen.

Evaluer elevernes praksisfaglige udbytte af aktiviteterne.

Herunder kobles de forskellige trin i den overordnede fremgangsmåde med konkrete erfaringer fra samarbejdet mellem 10. Aabenraa og IBC samt transport- og logistikvirksomheder om praksisfaglighed i fremmedsprog.

Erfaringer fra 10. Aabenraa og IBC

På 10. Aabenraa har en leder og en lærer udviklet valgfaget "Tysk på arbejde". Eleverne kom i praktik hos transport- og logistikvirksomheder i Padborg seks fredage, fordelt over tre måneder. Læreren stod i forløbet for at finde virksomhederne og koordinere med IBC, som ligeledes havde en lærer tilknyttet. De to lærere og virksomhederne gennemgik eleverne sammen, hvorefter virksomhederne kunne byde ind med, hvilke elever, de mente, passede til deres virksomhed. Alle elever kom i praktik på den måde.

Formålet med "Tysk på arbejde" var at træne elevernes sprogkompetencer i en virkelighedsnær sammenhæng. Derudover skulle eleverne have indblik i, hvordan det er at være en del af en arbejdsplads.

De faglige mål var, at eleverne skulle lære, hvad fagsprog er, og hvordan det adskiller sig fra det tysk, de normalt lærer i skolen. Formålet blev formuleret af læreren fra 10. Aabenraa og formidlet videre til IBC og de samarbejdende virksomheder.

Derudover skulle eleverne reflektere over deres egen rolle i praktikvirksomheden. De skulle under og efter deres praktik arbejde med en portfolio, der skulle være udgangspunktet for deres afsluttende præsentation. Portfolioen skulle bestå af en virksomhedspræsentation og de arbejdsopgaver eleverne havde varetaget under deres praktik.

Dertil kom en analyse af en problemstilling fra praktikken og en kort film, hvor de skulle "sælge" virksomheden til kommende medarbejdere.

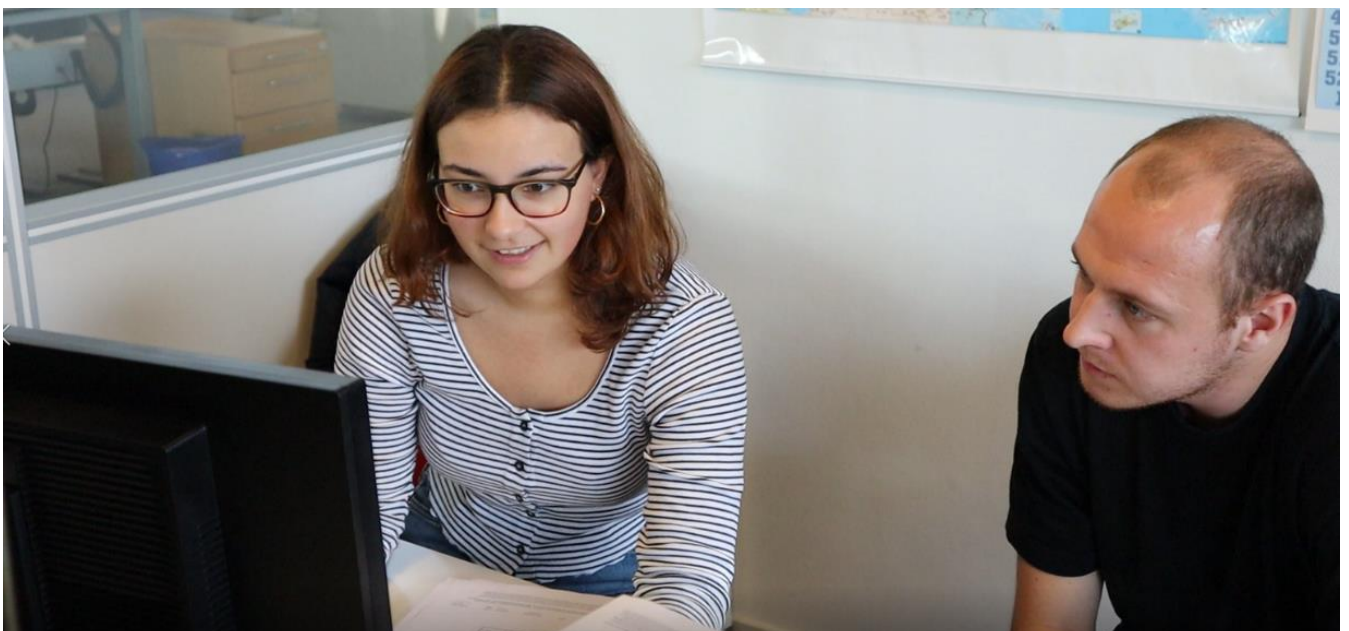
Eleverne modtog i forløbet to dages undervisning på IBC, hvor de lærte om virksomhedskommunikation og organisationsteori. Derudover var den primære aktivitet elevernes praktikdage. Når eleverne startede deres praktik, lavede de sammen med virksomheden en plan for, hvad de skulle nå, så alle parter var klar over, hvad der skulle ske under praktikken. Her havde eleverne også mulighed for at påvirke, hvilke opgaver de fik.

Læreren fra 10. Aabenraa sørgede for at kontakte virksomhederne og booke møder med dem og IBC. Hun lavede en læreplan, opgavebeskrivelse til eleverne og en beskrivelse af en ny prøveform (præsentationen), som eleverne skulle igennem.

Derudover har hun lavet en vurderingsbeskrivelse til virksomhederne, så de bedre kunne være med til at vurdere eleverne til deres mundtlige præsentationer, hvor de fik lov til at deltage.

Eksempler på elevaktiviteter

Forberedelse af eleverne: Inden eleverne skulle i praktik, modtog de undervisning på IBC. Her lærte de om, hvordan man kommunikerer i virksomheder, og de blev introduceret til organisationsteori.

Praktikopgaver til eleverne: Eleverne var i praktik seks fredage fordelt over tre måneder. Her varierede elevernes opgaver. Nogle skulle tage telefonen og vejlede chauffører, mens andre lærte om logistik og planlægning mv.

Opfølgning på praktikforløb: Efter praktikken skulle eleverne arbejde med deres portfolio, som de senere skulle præsentere. Under præsentationen var deres lærer og en virksomhedsrepræsentant til stede.

I løbet af de seks dages praktik fik eleverne lov til at bidrage til forskellige arbejdsopgaver. Fx hjalp nogle af eleverne til på lageret eller tog telefonen i receptionen, når chaufførerne ringede. Andre bidrog til at lægge budgetter og skrive tilbud.

De fleste af eleverne fik lov til at prøve forskellige typer af opgaver i de virksomheder, de var i praktik hos. Det hele var aftalt mellem eleven og virksomheden ved praktikkens opstart.

Lærere og elever oplever, at eleverne har fået meget ud af praktikforløbet. En elev fortæller, at det var fint at få undervisning på IBC, fordi de blev forberedt på, at det var en anden type af tysk, som virksomhederne brugte sammenlignet med, hvad eleverne var vant til. Flere elever kunne godt lide, at de skulle lave konkrete opgaver under deres praktik, og de tænkte ikke meget over, at de brugte deres tysk til at løse dem. Både elever og lærere vurderer, at elevernes tyske ordforråd er blevet større efter praktikken.

Læreren fra 10. Aabenraas vurderer, at undervisningskonceptet fra "Tysk på arbejde" med fordel kan overføres til andre sprogfag, fx engelskfaget.

Projektet er blevet mundtligt evalueret. Læreren fra 10. Aabenraa har snakket med virksomhederne efter endt praktikforløb. Alle virksomheder ønsker at fortsætte samarbejdet. Derudover har 10. Aabenraa og IBC evalueret, og parterne er enige om, at de også gerne vil fortsætte samarbejdet. Evaluering

med eleverne skete gennem deres portfolio og præsentationen.

Tegn på praksisfaglighed hos eleverne

Flere af eleverne, der tog valgfaget "Tysk på arbejde", havde gået i tysk skole. Eleverne havde derfor gode forudsætninger for at bruge det tyske sprog i hverdagen. Flere elever pointerede imidlertid, at de lærte noget nyt ved at komme i praktik, da det var andre ord og en anden måde at kommunikere på, end de var vant til. En elev lavede en ordbog som en del af sin portfolio med nye ord, hun havde lært under praktikken.

Læreren påpeger desuden, at eleverne fik forståelse for, hvad det vil sige at være en del af en arbejdsplads, særligt ift. mødetider og kollegialt samarbejde.

Praksisfaglig refleksionsmodel

Praksisfaglighed i og på tværs af fagene er elevernes kompetence til at koble "Teori og fag" med "Krop og erfaring" i udførelsen og udarbejdelsen af "Handlinger og produkter" så tæt på en praksis som muligt. Koblingen er illustreret i modellen.

Praksisfaglig refleksionsmodel

Elevernes praksisfaglighed

Eleverne kan være dygtige til at udføre handlinger og lave produkter, arbejde med fagenes teori eller bringe deres krop og erfaring i spil i forskellige sammenhænge. Alle tre dele skal eleverne mestre for at udtrykke praksisfaglighed. Den praksisfaglige koblingskompetence udtrykkes stærkest, når eleverne kan binde de tre dele sammen.

For at vurdere elevernes praksisfaglighed kan du fx overveje:

- Kan eleverne *se* ► *udtrykke* ► *vurdere*, hvordan de bør anvende deres fag, teoretiske viden, krop og erfaring i udførelsen af egne handlinger og udarbejdelse af produkter?
- Kan eleverne *genkende* ► *udtrykke* ► *vurdere* fag, teori, håndlag og arbejdsprocesser, der kommer til udtryk i egne og andres produkter og handlinger?
- Kan eleverne *genkalde* ► *udtrykke* ► *anvende* deres kropslige erfaringer fra udførelsen af handlinger og udarbejdelse af produkter til at forstå og vurdere fagenes teorier?

Praksisfaglighed i undervisningen

For at styrke elevernes praksisfaglighed skal undervisningen tilstræbe praksisnærhed, relevans og kropslig erkendelse gennem iscenesættelse af læringsrummet. Fx:

- *Udenfor skolen*: Udførelse af autentiske handlinger og udarbejdelse af produkter i en praksis/arbejdsplads koblet med refleksion over teori, fag og erfaring

- *I skolen*: Læringssituationer, der knytter an til noget autentisk for eleverne, og hvor eleverne gennem udførelse af handlinger og udarbejdelse af produkter skaber en relation til erfaringer, fag og teori
- *I og udenfor skolen*: Læringssituationer, der aktivt skaber sanseindtryk/erfaringer og lægger op til refleksion med ét eller flere fags begreber og bearbejdning med et eller flere fags metoder

Undervisningen kan med fordel tilrettelægges som et eksperimentarium med plads til forskellige måder at lære på og rum til at øve sig gennem gentagelse.

Med afsæt i modellen kan du i forberedelsen af undervisningen fx overveje:

- Hvordan bliver undervisningen autentisk for eleverne?
- Hvilke handlinger skal eleverne øve sig i at udføre, når de laver produkter?
- Hvordan bringes elevernes krop og erfaring i spil?
- Hvilke teorier og fag skal eleverne øve sig i at genkende og anvende?
- Hvordan skal eleverne øve sig i at koble praksisfaglighedens tre dele?

Praksisfaglighed i skolen – det samlede inspirationsmateriale

Vidensopsamling

Forsknings- og praksisbaseret viden, der bidrager til definition af begrebet praksisfaglighed og udgør grundlaget for udledningen af den praksisfaglige refleksionsmodel.

Fagcases om praksisfaglighed i fagene

Otte fagcases om praksisfaglighed i fagene og tværfagligt. En fagcase formidler erfaringer med afprøvning af praksisfaglige undervisningsforløb i konkrete samarbejder mellem grund- og erhvervsskoler. En fagcase præsenterer også den fremgangsmåde til at arbejde med praksisfaglighed i fagene, som er udledt gennem afprøvningen, og endelig indeholder en fagcase introduktion til den praksisfaglige refleksionsmodel.

Der er udarbejdet fagcases om:

- Matematik
- Dansk
- Naturfag
- Fremmedsprog
- Håndværk og design
- Tværfagligt projektforløb
- Projekt opgaven i 9. klasse
- OSO i 10. klasse

Videoer med leder- og lærererfaringer om praksisfaglighed i fagene

Til hver af de otte fagcases er der udarbejdet to videoer med supplerende erfaringsopsamling. Her fortæller ledere, lærere og elever fra grund- og erhvervsskoler om deres konkrete erfaringer med afprøvning af undervisningsforløb med praksisfaglighed i fagene og tværfagligt.

Vejledning til ledere og lærere

Vejledningen fokuserer på tre centrale temaer:

- Hvorfor er der fokus på praksisfaglighed?
- Hvad er praksisfaglighed?
- Hvordan kan ledere og lærere arbejde med praksisfaglighed i fagene og tværfagligt?

Det er en vejledning til at komme godt i gang, få et fælles sprog om praksisfaglighed, organisering af arbejdet og evaluering samt det at spotte tegn på praksisfaglighed hos eleverne.

Inspirationsmaterialet på EMU.dk

Det samlede inspirationsmateriale er tilgængeligt på Danmarks Læringsportal EMU.dk. Her findes også et link til en digital læringsplatform, hvor det samlede inspirationsmateriale er bygget ind i en modulstruktur.

AALBORG UNIVERSITET

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Pluss.